

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

МАТЕРІАЛИ
круглого столу (вебінару)

**«ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ, РЕАГУВАННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЯ ЇХ
НАСЛІДКІВ»**

23 лютого 2023 року
Харків

ВИЗНАЧЕННЯ РЕСУРСУ ШИНИ ЗА КРИТЕРІЄМ РОЗВИТКУ ДЕФЕКТУ

Коханенко В.Б., к.т.н., доц., НУЦЗ України

Вважаємо, що циклічній зміні поля напруги відповідає зміна коефіцієнта інтенсивності ΔK в межах від $K_{\max}$ до $K_{\min}$. Геометрія дефекту, а саме тріщини визначається лише її довжиною l , отже поточна інтенсивність зростання тріщини визначається збільшенням довжини за оборот колеса швидкістю зростання dl/dN . При висловлених припущеннях введемо функціональну залежність [1]:

$$\frac{dl}{dN} = f(\Delta K, K_{\max}, K_c, \Delta K_{th}, E, \nu, \sigma_T, \sigma_B, \sigma_d, m), \quad (1)$$

де ν – коефіцієнт Пуассона; σ_T – межа плинності матеріалу; σ_B – межа витривалості матеріалу; σ_d – пластичність матеріалу; K_c – в'язкість руйнування; m – показник зміцнення; ΔK_{th} – граничне значення коефіцієнта інтенсивності напруг для підростання тріщини. Розкриття тріщини, при її навантаженні, визначається виразом [2]:

$$\delta = K_1^2 / (E \sigma_T), \quad (2)$$

а її зростання лінійно залежить від її розкриття.

Якщо δ в процесі навантаження шини перевищує деяке граничне значення δ_t , то постійне збільшення Δl довжини тріщини при розвантаженні не змінюється [2]:

$$\Delta l \approx \delta_{\max} - \delta_t. \quad (3)$$

З урахуванням 5.2 та 5.3 стане:

$$\frac{dl}{dN} = \frac{A}{E \sigma_T} \left[(\Delta K)^2 - (\Delta K_{th})^2 \right] \quad (4)$$

де A – Константа матеріалу [2].

Замінивши в останньому отриманому вираженні константу матеріалу на коефіцієнт C_1 , що залежить від числового параметра n [1], отримаємо так званий закон Періса:

$$\frac{dl}{dN} = C_1 \left[(\Delta K)^n - (\Delta K_{th})^n \right] \quad (5)$$

Визначимо співвідношення, що зв'яже довжину тріщини l та число циклів N навантаження шини при заданому розмаху циклу деформацій ϵ . Вважаємо, що вплив порогового значення коефіцієнта інтенсивності напруги ΔK_{th} для підростання тріщини мало, тоді інтегрування формули (5) дозволяє визначити:

$$N - N_0 = \int_{l_0}^l \frac{dl}{C_1 (\Delta K)^n}, \quad (6)$$

де N_0 – число циклів, які можна реалізувати до створення тріщини довжиною l_0 .

Якщо вважати, що розмах коефіцієнта інтенсивності напруги для внутрішньої тріщини еліптичної форми визначається за залежністю [2]:

$$\Delta K = 1,12 \epsilon \sqrt{\pi l} / E_2, \quad (7)$$

де E_2 – повний еліптичний інтеграл другого роду від аргументу $\sqrt{1-(\delta/2)^2/(l/2)^2}$, то після підстановки (7) до (6) та інтегрування отримаємо:

$$N = \begin{cases} \frac{l_0}{C_1(1,12\varepsilon\sqrt{\pi l_0}/E_2)^n(n-2)} \left[1 - \left(\frac{l_0}{l}\right)^{n/2-1} \right] & , n > 2; \\ \frac{l_0}{C_1(1,12\varepsilon\sqrt{\pi l_0}/E_2)^n} \ln \frac{l}{l_0} & , n = 2 \end{cases} \quad (8)$$

У разі, якщо критична довжина тріщини значно більша за початкову ($l_c \gg l_0$), число циклів до руйнування визначиться залежністю:

$$N_c = \frac{l_0}{\varepsilon^n} \left\{ C_1 \left[\sqrt{\pi l_0} \frac{1,12}{E_2} \right]^n \left(\frac{n}{2} - 1 \right) \right\}. \quad (9)$$

Пробіг шини до повного руйнування внаслідок розвитку дефекту до критичного значення дорівнює:

$$L = 2 \cdot 10^{-3} \cdot \pi R_k \cdot N_c \cdot 0, \text{ тис. км} \quad (10)$$

З огляду на те, що деформації можна визначити через температуру [3]:

$$\varepsilon = \sqrt{\frac{2CC_{\Delta} t}{0,15E_{\infty} v_{\Delta} \tau}}, \quad (11)$$

і підставивши вираз 11 в 10, отримаємо остаточну формулу для визначення пробігу шини до повного руйнування через температуру:

$$L = 2 \cdot 10^{-3} \cdot \pi R_k \cdot \frac{l_0}{\left(\sqrt{\frac{2CC_{\Delta} t}{0,15E_{\infty} v_{\Delta} \tau}} \right)^n} \left\{ C_1 \left[\sqrt{\pi l_0} \frac{1,12}{E_2} \right]^n \left(\frac{n}{2} - 1 \right) \right\}, \quad (12)$$

Достовірне значення пробігу шини, що залишився залежить від вибору критичного розміру дефекту, який може бути визначений з досвіду експлуатації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Larin O. Probabilisti coffatigue damage accumulation in rubber like materials. Strength of Materials. 2015. 47, 849–858. doi:10.1007/s11223-015-9722-3.
2. Stochastic Optimization Algorithms for Data Processing in Experimental Self-heating Process Viazovychenko Y., Larin, O. Lecture Notes in Networks and Systems, 2021, 188, pp. 644–653.
3. Коханенко В. Б., Рагімов С. Ю. Вплив дефектів в шині на безпеку руху аварійно-рятувального автомобіля. Проблеми надзвичайних ситуацій. 2022. Вип. 35. С. 186–197.

Єлетенко Д.С., Цимбал Б.М. Аналіз стану безпеки та гігієни праці в цеху виробництво твердих форм фармацевтичної фірми «Дарниця»	208
Львівський О.В., Рибалова О.В., Чорнс К.Є. Утилізація харчових відходів шляхом компостування	210
Ісаєва О. В., Євтушок В. А. Екологічна безпека та охорона праці	212
Карашук В.В. Новітні виклики у забезпеченні екологічної безпеки крізь призму сучасних подій в Україні	214
Коваленко С.А., Пономаренко Р.В., Дармофал Е.А. Взаємозв'язок площі посіву сільськогосподарських угідь та вмісту амонію у поверхневих водних об'єктах України і можливі наслідки забруднення	216
Коханенко В.Б. Визначення ресурсу шини за критерієм розвитку дефекту	218
Мінська Н.В., Трефілова Л.М. Охорона праці під час воєнного стану	220
Малько О.Д. Про деякі техногенно-екологічні наслідки російського вторгнення в Україну	222
Медведєв А.С., Цимбал Б.М. Аналіз професійних небезпек цеху з виробництва твердих форм фармацевтичної фірми «Дарниця»	224
Мітюк Л.Ю., Головка Д.С. Планування профілактичних заходів з охорони праці	226
Рубан А.А., Бурменко О.А. Загальні вимоги охорони праці з індивідуальними страхувальними системами	228
Руденко А.О., Цимбал Б.М. Моніторинг стану охорони праці в цеху виробництво твердих форм фармацевтичної фірми «Дарниця»	230
Світлична Н.О., Найпак К.І. Психологічні особливості аутодеструктивної поведінки працівників дснс України з симптомами ПТСР	232
Скляр А.В. Алгоритм прийняття рішень щодо управління ризиком травматизму на підприємствах	234
Скородумова О.Б., Шаршанов А.Я., Чеботарьова О.М. Дослідження оптимального складу вогнезахисної композиції кремнеземистих покриттів по текстильних матеріалах	236
Сокотов Ю.В. Управління охороною праці на підприємстві в особливий період	238
Фесенко В.І., Ішук В.М. Облік, аналіз умов праці аварійності та травматизму в підрозділах цивільного захисту	240
Фроленкова П.М., Шевченко Т.В., Зуров Ф.Ф. Аналіз гарнітурних аксесуарів до радіостанцій	242
Христич О.В., Моїсеєнко К.В. До питання отримання радіаційнозахисних бетонів	244
Шерстюк М.К., Данілін О.М. Небезпека об'єктів у галузі нафтогазовидобування	246